

SVENS BIBELOVERSIGT - MIKAS BOG

Bogens hvem, hvad, hvor:

Mikas Bog hører til blandt Bibelens profetiske bøger. Profeten talte til både Nordriget Israel og Sydri- get Juda, men siden Mika selv kom fra Juda, var det fortrinsvis Jerusalem og Juda, han henvendte sig til.

100 år senere blev Mika stadig anerkendt som en af de banebrydende for vækkelsen under kong Hizkija (2Krøn.kap.30). Vækkelsen førte til en reformation, der udskød Guds dom over Juda i over hundrede år (Jer.26:16-19).

Guds frelsende indgreb overfor Jerusalem var et klart tegn på Guds stadige frelseshistoriske hensigt med sit folk (5:4-8).

Forfatter:

Mika kom fra landsbyen Moreshet (1:1,14; Jer.26:18), ca.35 km. SV for Jerusalem. Landsbyen lå i Shefelaen, den lave højderyg der løber mellem Ju- das bjerge og Filisternes kystslette.

Selvom Mika kom fra landet, var han godt kendt med storbyens liv, og tog afstand fra dets korrump- erende indflydelse på landbefolkningens moralske liv (6:9-12; 7:2-3).

Mika var, ligesom de andre 8.årh. profeter, følsom overfor social uret og forkyndte Guds retfærdige harme over de ugudelige undertrykkere (3:9-11; Es.5:8-10; Hos.5.10-11; Am.2.6-8).

Men selvom hans fordømmelse var skarp (1:6-7) var den ikke så barsk som Amos (Am.4:1-3).

Han havde en dyb medfølelse med sit folk (1:8) og fremhævede Guds barmhjertighed (7:18-20).

Tidspunkt:

Mika profeterede samtidig med Hoseas i Israel og Esajas i Juda. Disse tre var de sidste profeter, der talte til begge riger.

Hans tjeneste begyndte kort efter Esajas', og foregik under tre af Judas konger fra 735-690.f.Kr. (1:1). Un- der Jotams far, kong Uzzijas (792-740), havde Juda oplevet sin største fremgang siden kong Salomo, og det havde ført til stor velstand, men også til under- trykkelse og moralsk og åndelig forfald (2:1-3; 3:9-10; 5:11-14).

Under hele hans tjeneste var Assyrisk imperialisme tiltagende, og Juda gik fra at være en lokal stormagt, til næsten at blive opslugt af Assyrien (1:8-16). I år 701.f.Kr. beviste Israels underfulde Gud, at med hans hjælp kan selv en lille nation stå en hvilken som helst stormagt imod (2:12-13; 5:4-8; 7:8-10, 15-17; 1 Kong 19:35; Es kap.36-37).

Motiv:

Mika så, hvordan Israels to riger hastigt forlod deres pagt med Gud og hvordan Gud jf. pagtens betingel- ser måtte bringe sin tugtende dom over dem (3 Mos 26:14-17; 5 Mos 28:49-57).

Gud brugte Assyrien som sit tugtende redskab og gjorde ende på Nordriget (1:5-7).

Juda blev også truet (1.8-16), og havde folket ikke omvendt sig under Hizkija og genoprettet pagten med Gud (6:6-8), havde de lidt samme skæbne. Selvom Juda omvendte sig, vidste Mika, at det kun var et spørgsmål om tid, før frafaldet igen kom og Jerusalem måtte tilintetgøres ligesom Samaria (3:12) og befolkningen føres i eksil (4:9-10).

For den troende rest i folket var der dog altid håb, fordi Gud aldrig opgiver sine løfter om at genindføre sit herredømme i verden under sin mægtige hersker af Davids slægt (5:1-3; 7:7-17).

Bogens opbygning:

1-2	Første serie af anklage og håb.
1:1	Mika introduceres
1:2-16	Guds tugtende dom over Israel og Juda
2:1-11	Guds anklagende ve råk og årsar- gerne til hans dom
2:12-13	Gud opmuntrer sin troende rest
3-5	Anden serie af anklage og håb.
3:1-12	Guds anklage over Judas civile og ån- delige ledere
4:1-13	Fire syner om Israels vej til herlighed
4:14-5:14	Tre syner om Messias og hans ind- greb
6-7	Tredje serie af anklage og håb.
6:1-16	I Guds retssal kommer Guds folk un- der anklage
7:1-6	Guds smertelig ve råk over tilstan- den, der kræver dom.
7:7-20	Guds folks omvendelse og frelse

Bogens indhold:

Guds varsel imod syndige riger og trøst til sine hengivne troende.

Mika profeterer om folkets synd, om Guds retfærdige dom; men også om hans nåderige frelse. Hans doms forkyndelse havde baggrund i Sinaj-pagtens høje, etiske lov (6:1-8) mens hans trøstende budskaber hvilede i Guds uforanderlige kærlighed og troskab mod sin pagt (7:20).

Hermed søgte Mika at nedbryde folkets fejlopfattelse af, at Gud altid ville beskytte sit tempel og folk uafhængig af, hvordan de levede (2:6-7; 3:9-12).

I "Hør, alle folkeslag!"

Gud afsiger sin dom over Samaria og Jerusalem. Han bruger den imperialistiske Assyriske stormagt som sit tugtende redskab til at tilintetgøre Samaria og de Judæiske fæstningsbyer på Mikas hjemegn, som var sat til at beskytte Jerusalem. Årsagen til dommen var befolkningens griske overklasse. Godsejerne og de medløbende profeter var hensynsløse i deres undertrykkelse og udnyttelse af den jævne mand. Kun en gudfrygtig rest kunne hvile med håb.

II "Hør, Jakobs ledere!"

Mika afslører Jerusalems sande tilstand i forhold til Guds ideal og udtalte Guds dom over Judas fordærvede stormænd, profeter, dommere og præster, der sammen var skyld i, at Jerusalem vil blive gjort til en ruinhob.

Men ud af disse brokker ville Gud alligevel genrejse sit rige. Igennem syv korte udtalelser om Jerusalem og Messias forkynnder han Guds klare hensigter. Jerusalem, jf. Esajas' profeti (Es.2:2-4), ville med Guds indgreb blive til velsignelse for hele verden.

De troende ville blive indsat som Guds herskere over folkeslagene, men først efter de havde gennemlevet eksilets mørke i Babylon. Ligesom Jerusalem blev genoprejt, ville Davids Hus også genopstå. Guds hersker vil komme. Han vil fødes i Betlehem og vil indføre Guds herlighed ved at frelse og forvandle sit folk og totalt rense verdenen fra al fysisk og åndeligt oprør.

III "Hør dog hvad Herren siger!"

Gud førte retssag mod sit folk, fordi de havde ladet hånt om hans nåde, og havde forsøgt at tilfredsstille ham med groteske religiøse ritualer frem for et forhold af ægte gudsfrygt.

Gud afslører realiteterne af folkets uret og moralske fordærv, og må afsige sin tugtende dom. Det smertes Gud, at se hvor få gudfrygtige og retskafne der er og se den frygtelige sociale opløsning der vil komme, når hans dom udløses.

På trods af dommen vil de troende stadig have mulighed for at spejle efter og finde Gud, og for at opleve hvordan Guds frelsende indgreb genopretter dem igen. De vil hylde Gud for hans barmhjertige tilgivelse og trofaste hengivenhed til sine løfter.

Bogens temaer:

Mika koncentrerer sin åbenbaring på to afgørende sider af Guds karakter, hans hellige retfærdighed og hans trofaste kærlighed (3:8; 7:7-9; 1Joh.1:5; 4:8).

Hver af de tre sektioner i bogen, begynder med hans rene retfærdige dom og slutter med hans barmhjertige nåde. Guds pagt bygger på sandhed og etik og Gud kan ikke se gennem fingrene med uret uden, at han selv bliver medskyldig i forbrydelsen. Derfor får synd altid en hellig konsekvens. Men samtidig formår Gud også igennem sin nådespagt, at tilgive og totalt rense for synd (7:9,18-20).

NT forklarer hvordan disse to uforenelige absolutter bliver forenet igennem Kristi offer.

Gud – den hellige og retfærdige:

Guds retfærdighed byder ham at gribe ind overfor synd (6:1-2,10-16).

Der er ingen særlige aftaler, fortrin eller specielle forhold, der kan skærme mennesker, for Gud er en fuldkommen ren og ubestikkelig dommer (2:6-7; 3:4; 6:11).

Han afslører og bedømmer alt (6:10,16; 7:2-4), advarer og giver mennesker en mulighed for omvendelse, før han for retfærdighedens skyld griber ind overfor dem, der overhører hans vilje (5:9-14).

Nogle gange kommer Guds tugtende dom som en ydre fjende (1:6; 3:12); andre gange opløses samfundet indefra (7:5-6), og til tider er det en blanding af begge.

Gud – den nådefulde og kærlige:

Det er ved nåde og aldrig ved fortjeneste, at mennesker kommer ind et pagtsforhold til Gud (6:3-5),

og frelsen sker ved nåden og troen alene (7:8-9), aldrig ved opøvelse af religiøse ritualer eller moralsk livsførelse (6:6-7; Ef 2:8-9).

Mika erklærer frimodigt, at Gud frelser synderen og tilgiver synd og skyld (7:8-9,18-19), men giver ikke selve forklaringen på, hvordan dette sker. Han påpeger dog, at der skal betales en pris og at Guds Messias skal lide, før han kan blive menneskets fred (4:10,14; 5:3).

Når Guds frelsende kærlighed opleves, vækkes der en glædesfyldt og ydmyg taknemlighed i den frelste, og længsel efter at hengive sit liv til Gud i gudfrygtig efterfølgelse (6:8; Ef 2:10).

Guds krav til ledere:

Lederskab kommer af, at Gud delegerer autoritet, og derfor står alle ledere til regnskab overfor Gud.

At være leder for Guds folk kræver både, at man reflekterer Guds karakter og at man forvalter hans vilje hos folket. I Guds mangfoldige arbejde er der brug for mange forskellige typer ledere med forskellige nådegaver og lederstil, men alle skal have den grundlæggende indstilling at de står under Gud og er sat til at tjene folkets sande vel. På begge disse afgørende områder fejlede Judas ledere. Stormændene vragede Guds vilje og udnyttede i stedet dem, de var sat til at tjene (3:1-4,9-11).

Præster og profeter, der skulle undervise og forklare Guds vilje, brugte deres embeder til at støtte undertrykkerne (2:11; 3:5,11).

Uden god styring og guddommelig vejledning udvikledes en junglelov, hvor den stærke udnyttede den svage (2:8-9; 6:9-12). Gud vil aldrig tillade, at en sådan tilstand fortsætter uendeligt, og der kommer et tidspunkt, hvor han endegyldigt vil gribe ind (1:2-4; 6:1-2).

Da vil han nedstyre alle korrupte ledere (3:12), falske profeter (3:6-7) og hvert fordærvet samfund (2:3; 6:13-16).

I det fordærvedes sted oprejser Gud sin egen fuldkomne leder, som vil samle og genopbygge Guds hårdt prøvede folk (2:12; 4:6-8; 5:6-7; 7:11-12).

Guds leder vil få til opgave at styre verden i Guds styrke og sandhed (2:13; 4:3; 5:1,3; 7:14) og alle Guds fjender vil blive ham underlagt (5:9-14; 7:16-17).

Han vil være den der endegyldigt indfører Guds evige velsignende fred i verden (4:1-4).

Baggrundsinformation:

Vilkår for den sande profet:

Guds profeter vil altid være i en udsat situation, fordi mennesker helst vil lytte til det, der behager dem (2:6-7).

Det betyder, at Guds Ords forkyndere fristes til at undgå upopulære sandheder, og i stedet kun fortælle det, som folk ønsker at høre (2:11).

Går forkyndere ind på den vej, bliver de falske profeter og gør det vanskeligt for sig selv at stå for sandhed, fordi de bliver bange for at miste ros, løn og indflydelse (3:5).

Guds sande profeter gør sig i stedet afhængig af Gud og følger ham loyalt (3:8), og de er overbeviste om, at Guds ord vil vise sig at være sandt og at hans vilje altid er det bedste for alle mennesker (2:7; 7:4b).

Det betyder ikke, at de skal være ufølsomme overfor de smerter, dilemmaer og vanskeligheder, deres tilhørere står overfor (1:8-10; Lk.19:41-44).

Bibelen, en profetisk bog:

Bibelen er ikke kun en bog med filosofiske tanker og moralske anvisninger, det er en bog rodfæstet i historie og geografi, fordi Bibelens Gud er interesseret i det virkelige liv. Bibelen bemærker sig ved klare og direkte forudsigelser om fremtiden, hvilket er helt ukendt blandt alle andre verdensreligioner, men Bibelen sætter det som et kriterie, for at bevidne sin guddommelige troværdighed (5 Mos 18:15-22; Es 41:21-24).

I Mikas lille Bog findes følgende direkte opfyldte profetier: Samarias fald (1:6; 2 Kong 17:4-6); Sanke-ribs invasion af Juda og Lakisj fald (1:9-16; 2 Kong 18:13); Jerusalems tilintetgørelse (3:12; 2 Krøn 36:15-20); Judas eksil i Babylon og udfrielse derfra (4:9-10; 5:6-7; 7:11-12; 2 Krøn 36:21-23); Betlehem som Guds Messias' fødested (5:1; Matt 2:4-6).

Bogens sammenhæng med resten af Bibelen:

Mikas Bog bygger sit budskab på de høje etiske love fra Guds pagt, og profeten forventer at hans tilhørere kender både lovens holdninger og krav samt frelseshistorien (6:4-8; 7:15,20).

Den historiske baggrund for Mikas Bog findes i de historiske bøger (se 2 Kong kap.15-20, 2 Krøn kap. 28-32).

Selvom det ikke kan bevises, at Esajas først skrev idealbilledet af Jerusalem citeret i 4:1-4 (Es 2.2-4), så var Esajas ældre end Mika i tjenesten (se Es 1:1), og det virker mest sandsynligt at hans mere uddybende Immanuel profetier og forudsigelser om Babylon inspirerede Mikas profetiske brudstykker (5:1-2 saml. Es 7:14; 9:5; 4:10 saml. Es 39: 6).

Mika citeres selv af Jeremias og Sefanias (Jer.28:16; Sef.3:19). NT citerer Mika mht. Jesu fødested (Matt 2:16; Joh 7:42) men muligvis også mht. beskrivelsen af sammenbrud i familieforhold (Matt 10:35-36; Mark 13:12; Luk 12:53).

Mikas klare syn på Guds retfærd og nåde skaber forudsætningen for hans forkyndelse om, at verdenshistorien vil ende med Guds Riges triumf (1:2-5).

Her fulgte han det klare mønster, der fremstod i Mosebøgerne, de historiske bøger, Salmerne, samt skriveprofeterne før ham, som enstemmigt forkyndte at verdenshistorien var på vej mod Guds herlige, men også forfærdelige endemål (2 Pet 3:1-13; Åb 21-22).

Davids Rige vil i fremtiden blive endnu mere herligt end det havde været i fortiden under David og Salomo (se kap.4-5). Det på trods af at Juda, i Mikas samtid, syntes svag og var på vej til at blive styrtet i grus (1:16; 2:4-5; 3:12).

Men Guds Rige kommer først når den guddommelige hersker kommer (5:1-3). Han vil opbygge sit rige med den udvalgte troende rest (2:12-13; 4:6-8), som efter trængsel og dom vil fremstå rensat og retfærdiggjort (4:9-13; 7:8-10,18-19; Matt 24:3-31; Åb 20:1-6).

Trængsel og befrielse er et mønster på Guds Riges indgreb i verden. De angribende Assyrere (1:8-16) og Guds befrielse under Hizkija gentages som et mønster 100 år senere da Babylonerne førte Juda i eksil, og Juda, 70 år efter blev befriet af Kyros (4:10; 2 Krøn 36:22-23; Ezr 1:1-4; Es 44.26-28).

Samme mønster gælder trældommen og udvandringen fra Egypten (6:4), Guds forskellige indgreb i Dommertiden (6:5) og da Jesus forudsiger Israels totale destruktion ved Rom i år 70 e.Kr. og senere genoprettelse som stat (Luk 21:20-24).

Dette sidste skete først efter 1900 år, da Israel igen blev en selvstændig stat og fik Jerusalem tilbage som hovedstad (hhv. år 1948 og 1967). Dette mønster finder sit afgørende højdepunkt i Jesu Kristi trængsler, i hans korsfæstelse og opstandelse på vegne af faldne mennesker (4:14-5:3).

Trængselen får sin endelige fysiske kulmination, når Jerusalem angribes af Antikrists verdenskoalition og Jesus Kristus kommer tilbage og tilintetgør Satan og frelser sin troende rest (4:11-13; 7.8-10; Joel 4:9-16; Ez kap.38-39; Zak 14:2-9; Matt 24:15-31; 2Tess.2:12; Åb.16:12-21; 19:17-21).

Parallelt med denne fysiske historie, gentages mønsteret i en åndelig dimension i menigheden og i den enkelte troendes liv (ApG 4:23-31; 2 Kor 1:3-11; Ef 6:10-20).

De oplever trængsel af forskellige art i deres liv, men også Guds befriende indgreb, som de i sidste ende vil opleve i deres egen død og opstandelse (1 Kor 15:42-55; 1 Tess 4:13-5:3).

Mika understreger meget tydeligt at religiøse ritualer uden guds frygt og åndelige bekendelser samt uden etisk og social retfærdighed aldrig kan tilfredsstille Gud. Tværtimod må de opfattes som en hån mod hans hellige karakter (6:6-8; Hos 6:6; Am 5:21-24; Rom 12.1).

Jesus i det Gamle Testamente:

Landsbyen Betlehem i Efrata distriktet i Judas stammeområde, havde været kong Davids hjemby (1 Sam 17:12).

I nærheden lå patriarken Jakobs hustru, Rakels grav (1Mos.35:19). Mika profeterede at Guds Messias skulle fødes i denne landsby og jødiske skriftkloge holdt fast ved denne kendsgerning (5.1; Matt 2:4-6; Joh 7:40-43).

Mika profeterede 700 år før Jesus blev født, og man kunne derfor forvente at forældre, der ønskede at sikre Messiansk arveret for deres drengebørn, ville bosætte sig der. Det bemærkelsesværdige var, at Jesu forældre levede i Nazareth i Zebulon og kun ved et tilfælde, grundet en romersk skatteudskrivning, blev Jesus født i Betlehem (Luk 2:1-7).

Mika profeterede at Messias havde eksisteret fra evighed (5:1). Dette harmonerer med Esajas udtryk "Evigheds Fader" om kongebarnet Immanuel (Es.9:5).

Jesus gav selv tydeligt udtryk for sit evige væsen (Matt 22:41-45; Joh 8:58; 12:37-42; 17:5,24) og det samme bekræftes andre steder i NT (Joh 1:1-2; Kol 1:17; Åb 1:17; 2:8; 22:13).

Et evigt væsen er en nødvendig forudsætning for at have guddommelig status.

"med stokken slår de Israels hersker på kinden". (4:14). Igen harmonerer Mikas profeti med Esajas profeti om Guds lidende tjener (Es 50:6).

Profetien blev opfyldt bogstaveligt i Jesu lidelsesbetretning, slået af både jøder og hedninger (Matt 26:67; 27:30).

Ligesom Esajas, profeterede Mika, at Messias ville herske universelt (4:3; 5:3; Es 9:2-6; se også Sl 2; 45; 110).

Jesus og NT forfattere understregede det samme (Matt 24:30-31; 28:18-20; Fil 2:9-11; Åb 1:5).

Selvom Guds Rige først skulle etableres som et åndeligt rige, vil det ved Jesu genkomst også blive til et fysisk rige på jorden med Jerusalem som hovedstad (4:1-2; Zak 14:5-21; Åb 20:4-6).

GT profeter kunne åbenbare både Messias' trængsel og herlighed, men det var først NT, der kunne forklare, at Messias skulle komme to gange. Første gang for at lide og dø for menneskers synd, og anden gang for at indføre Guds evige freds Rige i verden (4:3-8; 5:3; Es.11:1-10; Åb kap.21-22).

Bogens mest kendte afsnit:

1:2-4	Guds rejser sig til dom
4:1-5	Guds rige på jorden
5:1-3	Guds hersker fra Betlehem
6:6-8	Sand gudfrygtig livsførelse
7.18-20	Bibelens nåderige tilgivende og trofaste Gud.